

Projectvoorstel Energietransitie Zogwetering (Maarsse)

Zoals ingediend bij de Provincie Utrecht t.b.v. de subsidieaanvraag

Doelstelling en beoogde resultaten van het project in meetbare termen ("SMART").

Doel van het project: Het creëren van draagvlak en het verkrijgen van duidelijkheid over vier mogelijke duurzame alternatieven voor het verwarmen van de woningen in de wijk Zogwetering.

Subdoel 1: Sociale cohesie in de wijk stimuleren middels dit gezamenlijke project.

Beoogde resultaten:

De resultaten die we met dit project willen bereiken:

1. Een variantenstudie uit te voeren door een adviesbureau gespecialiseerd in Thermische Energie uit Afvalwater (TEA), naar vier duurzame alternatieven voor verwarming en eventueel koeling van de woningen in de wijk. De onderzoeksresultaten zullen worden beschreven in een adviesrapport.
2. Het tijdig informeren, activeren en verbinden van bewoners ten aanzien van de ontwikkelingen rondom dit project. Zie ook onderdeel "Activiteiten" van dit projectvoorstel.

De activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd

1. Draagvlak onder bewoners creëren en uitbreiden middels de volgende activiteiten: gesprekken stakeholders, organiseren bewonersavonden, opzetten en bijhouden website, nieuwsbrief, bredere duurzaamheidsacties in de wijk.
2. Variantenstudie uitgevoerd door een TEA specialist. Deze studie bestaat uit:
 - a. Bepalen warmte- en koudevraag woningen
 - b. Uitwerken technische varianten
 - c. Bepalen investeringskosten
 - d. Bepalen exploitatiekosten
 - e. Stakeholdersanalyse
 - f. Adviesrapportage
3. Het invullen van een enquête waarin de belangrijkste voorwaarden staan beschreven waaraan een duurzame warmtevoorziening voor de wijk moet voldoen. Deze enquête moet worden ingevuld door de belangrijkste stakeholders t.w.:
 - 70% van individuele bewoners
 - Eigenaar van installatie t.w. Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV)
 - Gemeente Stichtse Vecht als samenwerkingspartner
 - Bij voorkeur ook door de financierende partij (subsidie dan wel lening)

De mijlpalen en planning van het project

Week 50-2022: Projectaanvraag bij gemeente Stichtse Vecht ingediend

Week 51-2022: Projectaanvraag bij Provincie Utrecht ingediend

Week 6-2023: Beslissing gemeente Stichtse Vecht t.a.v. toekenning subsidie

Week 9-2023: Variantenstudie in opdracht

Week 12-2023: Beslissing Provincie t.a.v. toekenning USET subsidie

Week 17-2023: Op basis van uitkomsten Variantenstudie, meest gunstige variant voorbereiden

Week 21-2023: Tweede bewonersavond, voorleggen uitkomst variantenstudie Voor planning: zie ook projectplan.

Waarom we zonder deze subsidie het niet project zouden kunnen uitvoeren.

Inmiddels, op het moment van schrijven, op 22/12/2022 heeft gemeente Stichtse Vecht contact gezocht om mondeling toe te zeggen dat zij 47,5% van de begroting subsidiëren. 5% van de begroting wordt gedekt door de samenwerking tussen 2030.nu en Stichting Duurzame Vecht. De overige 47,5% wordt aangevraagd bij de Provincie Utrecht, USET regeling. Zie ook bijgevoegde begroting.

Zonder deze subsidie zullen we andere bronnen in ons netwerk moeten aanspreken. Fase 1 van het gehele project, t.w. de participatie & onderzoeksfase, waar we nu subsidie voor aanvragen, heeft dusdanig veel raakvlakken met de doelstellingen van de USET dat we besloten deze subsidieregeling aan te spreken. Voor Fase 2, de oprichting van een bewonerscollectief (vereniging of coöperatie) en voorfase 3, overwegen we om andere financiers te zoeken, middels crowdfunding of financiële instellingen.

De mate van effectiviteit van het project

Door te werken met de twee bewonersorganisaties die al actief zijn binnen de wijk, denken we de juiste aanknopingspunten gevonden te hebben om het draagvlak voor een coöperatieve vorm warmte te vergroten. Dit is effectiever dan een geheel nieuwe organisatie op te tuigen die niet per sé haar tentakels al uit heeft staan in de wijk. Deze samenwerking wordt bekrachtigd door de inzet van het netwerk van energie ambassadeurs van St. Duurzame Vecht. Samen hebben deze organisaties een Werkgroep Warmte Zogwetering opgericht, van waaruit alle projectactiviteiten geconcretiseerd worden. Deze werkgroep bestaat uit vrijwillige bewoners en uit twee professionele krachten, de projectleider vanuit 2030.nu en de ondersteuner vanuit Duurzame Vecht.

De mate van haalbaarheid van het project

Voordat de hierboven genoemde Werkgroep Warmte Zogwetering een eerste peiling uitzette onder de bewoners van de wijk, is uitgezocht of de potentie van de bron voldoende is om tot een coöperatieve vorm van warmte in de wijk te komen. Dit door goed voor te bespreken met een TEA specialist en door diverse digitale tools van professionals in de aquathermie te raadplegen. Voor de eerste peiling onder bewoners zijn vijf mogelijke varianten benoemd die met de Variantenstudie nader onderzocht moeten worden. Overigens bestaat de vijfde variant eruit dat er helemaal geen warmtenet komt maar een individuele duurzame oplossing per woning, wellicht via een collectieve inkoopactie. Dit kan ook een coöperatief karakter krijgen. Hoewel dit niet de eerste voorkeur heeft van de werkgroep, leek het ons wel belangrijk om als optie voor bewoners mee te nemen.

Op basis van de uitkomsten van de Variantenstudie, wordt gekozen voor de meeste gunstige variant, die we zullen voorleggen aan de bewoners. Onder 'meest gunstig' wordt dan in ieder geval verstaan: technisch uitvoerbaar en een betaalbaar alternatief voor aardgas voor het verwarmen van de bestaande woningen in de wijk Zogwetering.

Waarom het project innovatief is en voldoende potentie heeft om tot een grote uitrol te leiden.

Het inzetten van omgevingswarmte is een zeer duurzame manier om hernieuwbare energiebronnen aan te spreken. Thermische energie uit afvalwater (TEA) is een bewezen techniek waarbij gebruik wordt gemaakt van een warmtebron uit de directe omgeving. Gezien de gelijkmatige temperatuur van deze aquathermie-bron, het aanwezige warmtepotentieel en de ervaringen in gemeente Utrecht met TEA en TEO (thermische energie uit oppervlakte water) voor de wijk Overvecht), is het winnen van warmte uit afvalwater een uitstekend duurzaam alternatief voor fossiele vormen van verwarmen en koelen. Een aantal bewoners zijn recent op excursie geweest naar de RWZI in Overvecht, Utrecht, waar Eneco de grootste warmtepomp van Nederland aan het bouwen is, ook met TEA als bron. Deze excursie werd georganiseerd door Natuur- en Milieufederatie Utrecht en was zeer motiverend voor betrokken bewoners.

De mate van vertegenwoordiging vanuit verschillende partijen in het project zoals gemeenten, inwoners, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties, bedrijven of andere overheden.

Het idee om warmte uit deze bron te winnen, leeft al wat langer onder een aantal bewoners en ook deels bij de gemeente. Eind vorig jaar hebben een aantal bewonersorganisaties die al langer actief zijn in de wijk en net daar buiten, de hoofden bij elkaar gestoken om dit idee verder uit werken.

Stichting Duurzame Vecht heeft deze eerste bijeenkomst geïnitieerd en was ook onderdeel van de besprekingen. Energiecoöperatie 2030.nu is in 2018 ontstaan uit St. Duurzame Vecht, omdat zij zelf met haar leden zonne-energie wilden gaan opwekken, een activiteit die niet onder een Stichting uitgevoerd kon worden. Voor dit project hebben deze beide organisaties een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Zie bijlage.

De gesprekken met stakeholders en de analyse van hun belangen in de vorm van een rapportage, vormen onderdeel van de activiteiten en beoogde resultaten in dit projectplan.

Inmiddels heeft de gemeente Stichtse Vecht contact gezocht om 47,5% van de begroting toe te zeggen uit het Stimuleringsfonds Duurzaamheid. De officiële beschikking is onderweg, begrepen we gisteren van de ambtenaar duurzaamheid.

Hoe uit het project de intentie blijkt om een breed publiek te bereiken, om verduurzamingsmaatregelen voor lagere inkomens bereikbaar te maken of de betrokkenheid van burgers te vergroten.

De 226 woningen van deze wijk worden omringd door woningen met een eerder bouwjaar met een slechtere isolatiegraad. Of deze woningen meegenomen kunnen worden in een collectief warmtenet op TEA, dat zal de Variantenstudie moeten uitwijzen. Daarin zal onder meer onderzocht worden of er voldoende rendement is te realiseren om een hoge temperatuur circuit naar de oudere woningen te brengen, een midden temperatuur circuit naar de 226 woningen met bouwjaar 2000 en een lage temperatuur circuit naar de geplande nieuwbouw op het terrein van de oude RWZI en het gemeentelijk afvalscheidingsstation. Op dit terrein heeft de gemeente nieuwbouw gepland waarbij een deel als sociale huurwoningen gerealiseerd moet worden. Uit gesprekken met de gemeente bleek dat zij al in gesprek zijn met een grote woningcorporatie hierover.

Onderbouwing dat de activiteiten voldoende bijdragen aan het eigenaarschap en zeggenschap van inwoners en lokale bedrijven in lokale energieprojecten

Zoals beschreven onder de effectiviteit van het project hierboven, werken we met wat er al is. Hierdoor ontstaan er geen onrealistische verwachtingen van het project, aangezien de bewonersorganisaties hun contacten in de wijk al hebben en communicatie met bewoners redelijk direct is; en is tevens de kans van slagen groot omdat de doelstellingen van het project alleen behaald kunnen worden met voldoende samenwerking met de bewoners. De overleggen van de werkgroep, de wijkavonden die zij organiseren, het flyeren in de wijk, het bijhouden van de website www.energiezogwetering.nl, het versturen van de nieuwsbrief en het activeren van bewoners met concrete energiebesparings-acties zoals "Zet 'm op 50!", verwachten we voldoende draagvlak te creëren voor een doorstart naar Fase 2 van het project, waarbij bewoners zich ook juridisch gaan organiseren in de vorm van een vereniging of coöperatie. Om daarmee invloed te behouden over de ontwikkeling en exploitatie van een wijkwarmtenet of een andere vorm van duurzame warmte.

Zoals hierboven ook al benoemd, houden we de vijfde optie open, waarbij er helemaal geen warmtenet zou komen maar gekozen wordt voor een individuele vorm van warmte per woning, bijvoorbeeld middels een collectieve inkoopactie. Daarmee willen we de aandacht en betrokkenheid van bewoners behouden. Praktijkvoorbeelden uit NL en daarbuiten wijzen uit dat de slagingskans van warmteprojecten wordt bepaald door draagvlak onder bewoners vanaf het begin.